

ادموند هوسرل:
ایده‌ی پدید‌شناسی

زندگی
روزانه

۱۳۹۷

www.ketab.ir

این کتاب ترجمه‌ای است از:

"Edmund Husserl: *The Idea of Phenomenology*", by A. D. Smith, in *Central Works of Philosophy*, (Volume 4: The Twentieth Century: Moore to Popper), John Shand (ed.), Chesham: Acumen, 2006, pp. 38-53 (ch. 2)

برشته‌ساز: اسمیت، آرثر دیوید
عنوان و نام پدیدآور: ادمنوند هوسرل، ایده‌ی پدیده‌شناسی / ای. دی. اسمیت، مترجم و دبیر
مجموعه: حسن عرب، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص. - فهرست: متون مجوری فلسفه / ۱۰ دبیر مجموعه: حسن عرب.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۵۰۰۷-۶
یادداشت: اثر حاضر ترجمه‌ی جلد چهارم از *The Twentieth Century: Moore to Popper*
تحت عنوان "*Edmund Husserl: The Idea of Phenomenology*" است.
یادداشت: کتاب‌نامه.
موضوع: هوسرل، ادمنوند، ۱۸۵۹ - ۱۹۳۸ م. -- دیدگاه درباره‌ی پدیده‌شناسی.
موضوع: *Husserl, Edmund -- Views on Phenomenology*
موضوع: *Phenomenology*
شناسه‌ی افزوده: عرب، حسن، ۱۳۶۶ - مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۵۹۴.۵ B۲۳۷۹
رده‌بندی دیویی: ۱۹۲
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۵۲-۷۲۶۹

زندگی روزانه

www.everydaylife.ir

متن محوری فلسفه

ادمنوند هوسرل:

ایده‌ی پدیده‌شناسی

ای. دی. اسمیت

مترجم و دبیر مجموعه:

حسن عرب

طراحی ساختار کتاب:

کارگاه گرافیک سپهر

طراحی صفحات:

پیمان فرگاهی

چاپ یکم: ۱۳۹۷

اجرای جلد:

سید محمدرضا آل یاسین

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

واژه پرداز اندیشه

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۵۰۰۷-۶

قیمت: ۸,۰۰۰ تومان

همه‌ی حقوق محفوظ است.

پرداختن به تاریخ فلسفه چه ضرورتی دارد؟ اساساً نسبت فلسفه و تاریخ چیست؟ آیا فلسفه ورزی بدون آکسی از تاریخ فاحشه ناممکن یا دست کم ناشیانه نمی شود؟ پرسش هایی از این دست پیشینه ای به قدمت خود فلسفه دارند؛ از ارسطو، نخستین تاریخ نگار فلسفه، که از سوده بدي پرداختن به دیدگاه های پیشینیان به منظور کشف سویه های جدید بحث یاطینا یافتن از موضع خود می گوید^۱، تا مباحث پردامنه ی اخیر درباره ی مزیت و ضرورت مطالعه ی تاریخی-تکوینی فلسفه^۲. موقعیت خاص فلسفه در میان دیگر دانش ها، که جزء تابعی از برداشت های گوناگون از 'ماهیت' فلسفه است — به این پرسش ها دام زده است؛ برخی، از جمله در میان فیلسوفان تحلیلی، فلسفه را هم جنس علوم تجربی می دانند.

1. Aristotle, *Metaphysics*, trans. by H. Lawson-Tancred, London: Penguin Books 1998, §984a

2. E.g. Rorty, R., Schneewind J.B. and Skinner Q. (eds.) *Philosophy in History*, Cambridge: CUP 1984

و مدعی‌اند همان‌طور که در آموزش علم از تاریخ علم سخنی به میان نمی‌آید، هنگام فلسفه‌آموزی نیز مطالعه‌ی تاریخ فلسفه کاری عبث است.^۱ برخی دیگر فلسفه را در مقابل علوم تجربی و در زمره‌ی علوم انسانی می‌شمارند و از این رو فهم آن را به درک بافتار و شرایط تاریخی-اجتماعی شکل‌گیری‌اش وابسته می‌دانند.^۲ گروهی دیگر برای فلسفه در مقابل دیگر دانش‌ها جایگاهی «اولی» قائل‌اند — خواه به عنوان «دنه دانش پیشینی»، «دانش متقن» (strenge Wissenschaft) یا در هیئت نوعی «خرد جاہ‌بدان» (philosophia perennis) — و بنابراین پژوهش در باب حقایق غیرتاریخی فلسفه را چیزی بیش و پیش از مطالعه‌ی عقاید گذشتگان می‌دانند.^۳ در دیگر سو، فلسفه را چیزی که یک‌تنه شأن تاریخ فلسفه را تا حد خود فلسفه برمی‌کشد و فلسفه‌ورزی یعنی درک درست مسائل فلسفه و حل آن‌ها را جز از طریق مطالعه‌ی تاریخ تک‌بخش فلسفه سر نمی‌داند.^۴ اگر از این جستارهای نظری بگذریم، امروز تاریخ فلسفه (فارغ از روش و حوش) عملاً چه جایگاهی دارد؟ کافی است به اقبال هرچه بیشتر سنت فلسفه، به حاشی (این اولین و مهم‌ترین متهم نادیده‌گیری تاریخ فلسفه) به مباحث تاریخی سخاهی داشته باشیم.^۵ دلیلش احتمالاً این است که همه پذیرفته‌ایم «برای اینکه به درست بفهمیم چه می‌خواهیم انجام دهیم، باید بفهمیم چگونه به جایی که اکنون در آنیم رسیده‌ایم».^۶

1. Glock, H.J., "Wittgenstein and his history", in Pichler, A. and Säätelä, S. (eds.), *Wittgenstein: The Philosophy and his Works*, Frankfurt a.M.: ontos verlag 2006, pp. 283-4; see MacIntyre A., "The relationship of philosophy to its past", in Rorty and..., *ibid*: pp. 39-40

2. E.g. Williams, B., *Philosophy as a Humanistic Discipline*, Princeton University Press 2008; cf. Parry, J., "The historiography of philosophy: four genres", in Rorty and..., *ibid*: pp. 57-8

3. Vgl. Kant, I. *Prolegomena*, hrsg. von K. Vorländer, Leipzig: Felix Meiner 1920, S. 1

4. Hegel, G.W.F. *Vorlesungen über die Geschichte der Philosophie I (Werke 18)*, Suhrkamp: Frankfurt am Main 1971, S. 18-9 f.

5. E.g. Sorell, T. and Rogers, G.A.J. (eds.) *Analytic Philosophy and History of Philosophy*, Oxford: Clarendon Press 2005

6. Taylor, Ch. "Philosophy and its history", in Rorty and..., *ibid*: p. 28

این فهم — به عبارت دقیق‌تر، این خودآگاهی — چگونه میسر می‌شود؛ با روایت کدام تاریخ؟ بی‌تردید صرف عقایدنگاری (doxography) کفایت نمی‌کند. به علاوه باید از دورهیافت افراطی و متأسفانه شایع پرهیز کرد: نه فیلسوفان گذشته را طوری «بازسازی» کنیم که ضرورتاً آن‌ها را به مسائل فلسفی امروزی ربط دهیم و با تقلیل و گاهی سوءتفسیر ماهیت کارشان و نادیده‌گیری وجوه افتراقشان با ما تفسیری «روز از آن‌ها بسازیم؛ و نه اینکه چنان وسواس‌آمیز بر قرائت آن‌ها بر اساس اصطلاحات و بافتار تاریخی زمانه‌ی خودشان تأکید کنیم که در فضای امروزی دیگر خوان آن‌ها جز به عنوان عتیقه‌هایی در موزه سخن گفت. البته چنانکه رورتی می‌نویسد: «دورهیافت، مادامی که از افراط بپرهیزند، هر یک به جای خود کارکردی خاص دارند. روشن است که هر اندیشه در بافتار و شرایطی مشخص بیان می‌شود؛ حال آنکه آداب برای آن بافتار جایگاهی ویژه قائل هستیم یا نه، بستگی به آن چیزی دارد که مرا راهنمایم از آن اندیشه به دست آوریم. اگر صرفاً در پی این هستیم که به خود آن اندیشه بپردازیم تا با متفکران گذشته درباره‌ی مسائل امروزی وارد گفت‌وگو شویم و موضع فعلی خود را توجیه کنیم، مادامی که به انجام این کار آگاه باشیم، می‌توانیم با این اندیشه‌ها برخورد می‌کنیم. اما اگر در پی خودآگاهی هستیم، باید تا آنجا که ممکن است به شرایط و لوازم بیان آن اندیشه بپردازیم و از زمان‌پریشی (anachronism) دوری کنیم»^۱

مجموعه‌ی «متون محوری فلسفه»^۲ که اکنون ترجمه‌ی یکی از بهترین مترجمان ایرانی در قالب این کتابچه در اختیار شماست، از این حیث شاخص است که تلاش فلسفه را از طریق بررسی و تفسیر آثار بنیادین آن روایت می‌کند. از هر فیلسوف بزرگ

1. MacIntyre A., *ibid*:31,39

2. Rorty, R., *ibid*:55

3. *Central Works of Philosophy* (5 vol.), John Shand (ed.), Acumen 2005-6

یک اثر^۱ و مشخصاً آنی انتخاب شده که با برنهادهای دیدگاه‌های انتقادی‌اش هنوز آن فیلسوف را، از برخی جهات، زنده یا قابل ذکر نگاه داشته است. نگارش هر مقاله به یکی از متخصصان آن حوزه سپرده شده است تا این تاریخ متنوع، آشکار یا ناآشکار، به تعدادی موضوع یا مسئله‌ی محدود و مشخص تقلیل نیابد. معرفی نظام فکری هر فیلسوف از طریق بررسی مهم‌ترین آثارش، و نه بالعکس، به خواننده امکان می‌دهد که به جای مطالعه‌ی کلی‌گویی‌های معمول تاریخ‌های فلسفه با خود آثار روبه‌رو شود و نخستین گام جدی را برای فهم افکار فیلسوف مدنظر خود بردارد. مواجهه‌ی مستقیم با متون چیزیست که امروز ما در فضای پراسترس، بی‌فایده و سطحی در ایران بیش از پیش بدان نیاز داریم و امید است این مجموعه کتابی دهمیر بسیر باشد.

دبیر مجموعه

۱. جز در مورد ویتهگنشتاین که دو اثر از وی انتخاب شده است.